

Õiguskantsler

Teie 03.04.2019 nr

Meie 03.05.2019 nr 7-4/190629/1902225

Ravikindlustuse saamise õigus

Lugupeetud []

Pöördusite õiguskantsleri poole, kuna Teie hinnangul tõlgendab Eesti Haigekassa seadust ekslikult, seades ravikindlustuse saamise üheks tingimuseks elukoha registreerimise Eesti rahvastikuregistris.

Eesti Haigekassa pole siiski eksinud, kuna seaduse järgi on ravikindlustuse saamise eelduseks elamine Eestis.

[Ravikindlustuse seaduse](#) (RaKS) § 5 lg 1 järgi on kindlustatud isik Eesti alaline elanik, tähtajalise elamisloa või elamisõiguse alusel Eestis elav isik, ajutise viibimisalusega Eestis seaduslikult viibiv ja töötav isik, kelle eest sotsiaalmaksu maksja on kohustatud maksma sotsiaalmaksu või kes iseenda eest maksab sotsiaalmaksu sotsiaalmaksuseaduses sätestatud korras, suuruses ja tähtaegadel, samuti nende isikutega ravikindlustuse seaduse alusel või ravikindlustuse seaduse § 22 lõigetes 1 ja 2 nimetatud lepingu alusel võrdsustatud isik.

Seega on Riigikogu sidunud ravikindlustuse saamise muu hulgas Eestis elamise tingimusega. Nii põhiseaduse kui rahvusvahelise õiguse seisukohast on Riigikogul avar otsustusruum, millist ravikindlustussüsteemi luua (põhiseaduse § 28, vt [kommentaari](#)de p-e 23 ja 24). Riigis elamise nõue on sotsiaalkindlustusõiguse põhimõte, mida kasutatakse laialdaselt teistegi maade sotsiaalkindlustussüsteemides.¹

Isiku elukoht on koht, kus inimene alaliselt või peamiselt elab ning elukoht võib üheaegselt olla mitmes kohas ([tsiviilseadustiku üldosa seaduse](#) § 14 lg 1 ja 2). Seega on inimese valida ja määrata, kus on tema elukoht või elukohad. Seda, kas inimene Eestis elab, saab kindlaks teha rahvatikuregistri järgi. Inimene on seaduse järgi kohustatud tagama rahvastikuregistris enda elukoha aadressi olemasolu ja õigsuse ([rahvastikuregistri seaduse](#) § 5 p 1, § 68). Kui inimesel on mitu elukohta (üks neist nt Eestis), siis valib ta ise, milline neist õigusliku tähendusega elukohana registrisse kanda. Kui aga inimene elabki alaliselt välismaal, siis mõistagi pole tal alust Eestis elukohta registreerida.

¹ Pikemalt nt M. Mikkola. Social Human Rights of Europe. Legisactio Oy, 2010, lk 314-316; vt ka täiendatud ja parandatud Euroopa [sotsiaalharta](#) (art 12, lisa p 1), [Euroopa sotsiaalkindlustuskoodeks](#) (art 1 p 1.e, art 68 a).

Kokkuvõttes ei anna Eesti kodaniku staatus õigust ravikindlustusele, vaid nõutav on Eestis elamine. Eestis elades tuleb aga oma elukoht rahvastikuregistris registreerida.

Loodan, et selgitus on Teile abiks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise